

Debreceni Nagyujság

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		POLITIKAI NAPILAP.		SZERKESZTŐSÉG:	KIADÓHIVATAL:
HELYBEN:		VIDÉKEN:		Debrecen Darabos-u. 19.	Debrecen, Piac-utca 7. sz.
Egy évre. 12 korona	Egy évre. 18 korona	Felelős szerkesztő	Laptulajdonos:	Telefon 862.	Telefon 223.
Fél évre 6 korona	Fél évre 9 korona	Szalánczy József	Thaisz Arthur		
Negyed évre 3 korona	Negyed évre 4 K 50t.				

A halál völgye.

A Labore völgyét ünneplőbe öltözteti április napja, s kaltog a gépfegyver, dörögnek az ágyuk, ömlik a vér és hét-nyolcezer szegény halálból megszabadult orosz muzsik masirozik fegyvertelen békességgel Magyarországra belseje felé. Akik indították őket, nem így képzelték ezt a masirozásukat. Ha nincs a Labor völgye s nem állanak magyar fiúk a völgy két oldalán s ha nem harangoz valamennyiünk szive a veszedelemről, ez a hét-nyolcezer muzsik más tiszszerte, huszszorta nagyobb csapatok előtt, a pusztítás sáskaraja lehetett volna. Most alázatos, békés emberek s megölelik a magyart, aki kenyeret ad nekik.

A Labore-völgy egyik oldalán a kancsukával felbőszített cári katonák, szegény halálra szánt rabszolgák száz-ezrei tülekednek felénk s mire ide érnek, mire a völgy másik végén magyar földre érnek, már békés, szelid, fegyvertelen foglyok. A többiek ott maradtak örök haptákbán az április imezön, a hegyek oldalán rohamra futva, látott, ordító szájjal, égreemelt szemekkel érte őket a halál a Labore völgyében az itélet völgyében, oroszok nagy temetőjében.

Ez a nagy árok a magyarság védője. És hány ilyen völgy véd meg bennünket, hányszor százezer muzsik rohanhat ezeken a kárpáti völgyeken a halálba, vagy a megadás fegyvertelen békességébe, — ezt az oroszok még nem tudják, azt hiszik, hogy csak a Labore-völgy a poko tornáca s aztán simábban megy majd minden. Hogy fognak majd csalódnai, hiszen amerre csak tülekednek, minden szoros, minden völgy, minden szakadék itt az ellenségünk veszze. Jó Isten, mennyi kékszemű oroszgyerek marad most árván.

Győzelmünk a Beszkidek keleti szakaszában.

Husvétkor támadtak legerősebben az oroszok. — 10,000-nél több orosz fogoly.

Budapest, ápr. 8. Az osztrák-magyar főhadiszállás jelenti: A Beszkidek keleti szakaszában hetek óta tartó szivós harcok a husvétünnepnek alatt folyt csatában érték el tetőpontjukat. Az oroszoknak szünet nélküli támadásait főként a Labore-völgynek mindkét oldalán, ahol az ellenség a Przemysl előtt felszabadult haderőinek legnagyobb részét harcra vetette — az ellenség felette jelentékeny veszteségei mellett — e napokban visszavertük. A német csapatoknak és a mi csapatainknak ellentámadásai a völgytől nyugatra és ke-

letre elterülő magaslatokon több erős orosz állás elfoglalására vezettek. Bár a harcok ezen az arcvonalon még nem érték véget, a *husvétünnep csata sikere, amely csatában mintegy tízezer sebesülten fogoly és nagymennyiségű hadianyag került kezünkre, kétségtelen.* A Labore-völgytől keletre, az Erdős hegység egyes szakaszaiban heves harcok folynak. Délkelet-Galiciában helyenkint ágyúharc folyik. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában viszonylag nyugalom van. Höfer altábornagy. (Miniszterelnökség sajtóoszt.)

A franciák súlyos vereségei.

A francia támadások sikertelenek maradtak az egész arcvonalon. — A francia hadvezetőség még titkolja a champagne nagy vereséget.

Berlin, ápr. 8. A német főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről: A Maas és Mosel közt a harcok tovább tartanak. A Veuve síkon, Verduntól keletre és délkeletre a franciák összes támadásai megheiusultak. A Combres magaslatokról ellenséget, a mely egyes helyeken legelőlvő árkaikig hatoltak előre, ellentámadásban elűztük. Selouse erdőből, St. Mihieltől északra az állásaink ellen előretolt zászlóaljokat a legsúlyosabb veszteségeik mellett ezen erdőbe visszavetettük. — A Ailly-i erdőben ismét elkerekedett harcok folynak. Apremonttól nyugatra eső erdő mellett csapataink az ellenségnek, amely sikertelenül támadott, utánanyomultak. A Flierytől északra eső állások ellen intézett négy támadás, valamint a Bois de Pretrelől nyugatra ellenünk intézett két esti támadás az ellenség igen

jelentékeny veszteségei mellett tüzelésünkben összeomlott. Bois de Pretreben két éjjeli előretörés kudarcot vallott. A franciáknak az egész arcvonalon szenvedett összes vesztesége ismét rendkívül nagy volt anélkül, hogy csak legesekélyebb sikert is érhetek volna el. Rethel tájékán egy ellenséges repülőgépet, a mely Párisból jött, leszállásra kényszerítettük. A repülőgép vezetője elmondta, hogy a franciáknak, a Champagnei csatában szenvedett veszteségeiről Párisban még semmi sem szivárgott ki a nyilvánosságba. Hartmannsweilerkopfon a harcok még tartanak. Keleti arcvonalon semmi sem történt. Az időjárás rossz. Orosz határterületen ez idő szerint az utak feneketlenek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szerbia helyzete.

Bukarestből jelentik, hogy tüzérségünk lövegei Belgrád legutolsó bombázsaakor a Mihály fejedelem és a Balkán-utcákban több embert megöltek, számos embert elpusztított. A szép Katherin nevű kávéházban egy gránát három embert megölt. Egy bukaresti lap nisi levelet közöl, mely arról szól, hogy Szerbiában rettenetes járvány pusztít. E lap levelezője arról is megemlékezik, hogy a hadifoglyok helyzete Szerbiában javult, az élelmezés tisztességes, Szerbiában a kiszolgált katonákat hatvan évig behívták.

Nincs külön török béke.

Konstantinápolyból jelentik: Dsavid bey egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy minden olyan híresztelés, amely az entente és Törökország között külön békéről szól, hamis híresztelés. A törököknek nincs okuk a békét sürgetni. Az ellenséges flotta és a szárazföldi ellenség további támadására török részről megfelelő fogadtatás vár.

A nagyerdei park.

Dr. Csürös Ferencz kulturtanácsnok a mai tanácsülésen bejelentette, hogy a nagyerdei park nagyon elhanyagolt állapotban van. Az utak gázosak, a lócák piszkosak, pedig a közönség a jó idő beálltával minden nap szép számmal látogatja a Nagyerdőt. Kérte, hogy intézkedjék a tanács a nagyerdei park tatarozása iránt.

A tanács a kulturtanácsnok előterjesztésére Szücs Kálmán városi erdészlt bizta meg a nagyerdei park rendbehozásával.

POLENAI GYÓGYVIZ

Természetes és kiváló lithiumtartalmu alkalikus savas gyógyviz. Külföldes szer gyomorhaj és kőszvény ellen. Kítűnő ízű igen üdítő ásványviz. Tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldószer. Borral vegyítve a legjobb fröccs. Kapható mindenütt. Főraktár: Fűszerkereskedelmi Rt. Debrecen.

Debreczen 200 éves jubileuma.

Április 11-én lesz a kétszáz éves évfordulója annak, hogy Debreczen megkapta a szabad királyi városi jellegét. Ezt az évfordulót a város nagyobb szabású ünnepséggel akarta emlékeztetessé tenni, azonban a háboru ennek is vétőt mondott.

Márk Endre udv. tan. polgármester a mai tanácsülésen vetette fel a kérdést: megünnepeli-e Debreczen a nevezetes évfordulót?

A városi tanács abban állapodott meg, hogy az ünnepet elhalasztja. A mai idők nem alkalmasak parádés ünnepségek rendezésére. A háboru után fognak esetleg valami nagyobb ünnepséget rendezni a 200 éves évforduló emlékére, most csak a polgármesteri jelentés fog megemlékezni róla a legközelebbi városi közgyűlésen.

A háboru után tartandó ünnepséget illetőleg a tanács dr. Csürös Ferencz kulturtanácsnoknak adott megbízást, hogy tegyen majd előterjesztést.

Lesz-e városi kenyérgyár?

Még a mult esztendő őszén került napirendre egy városi kenyérgyár létesítésének a kérdése. Azóta még függőben van ez az ügy, holott ha valamikor szükség volt hatósági kenyérgyárra, ugy ma számszorta inkább fontos feladata a városnak. Nem is értjük, miért kezelik ilyen lassúsággal a dolgot. Még a mai tanácsülésen is bizonytalan formában került elő a városi kenyérgyár dolga. Gruner Lipót gazdasági tanácsnok, akit a város azzal bizott meg, hogy a városnak megvétele felajánlott 4 kenyérgyárat vizsgálja még abból a szempontból, hogy melyik volna az átvételre leginkább megfelelő. — beszámolt a tanácsnak a megbízatás értelmében teljesített munkájáról. Nézete szerint célszerű volna az egyik kenyérgyárat a városnak átvennie, de csak a háboru idejére. Nem azért, mintha ez egy jövedelmező vállalatná lenne, hanem csupán azért, hogy megkönnyítse a lakosságnak a kenyérszükséglete beszerzését és ár szabályozó szerepet is teljesítene, természetesen annak szem előtt tartásával, hogy a kisiparosoknak ne ártson.

A tanács a kenyérgyár létesítését szükségesnek tartja és megbízást adott Gruner tanácsnoknak, hogy a kiszemelt kenyérgyár tulajdonosával tárgyaljon az átadás feltételeire vonatkozólag.

225.000 korona segély

a háboru által sujtott iparosok, kereskedők és alkalmazottak részére.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara területének gondosan összeirt károsultjai létérdekükben veszélyeztetett inséges iparosai, kereskedői és alkalmazottai (magánhivatalnokok, családos alkalmazottak, munkások) részére a kamara tüzetesen megindokolt előterjesztései alapján az Országos Hadsegélyző Bizottság három hónapon át havi 75.000 kor., vagyis összesen 225.000 kor. segélyt állapított meg s ezt az összeget a kamara elnökének megküldötte, hogy a kamara javaslata szerint ugyanazon szervek közreműködésével törtéjék a kiosztása, mint amelyek az összeírást és elbírást végeztek.

Az országos segélyakcióban a debreczeni kamara a legnagyobb segélyrészt nyerte, helyzetéhez és szükségéhez mért arányban.

A segélyezés 6 óra volt tervbe véve, de az országos szükség területe oly széleskörűvé vált, hogy csak 3 hónapra volt folyósítható és pedig a tényleges helyzethez alkalmazandó megtakarításokkal.

Ezzel a segélyezési aklák lezáródtak. Újabb segélyekre nincs alap és nincs alkalom. Bereg- és Máramaros vármegyék területe képez kivételt, ahol, ha a harci helyzet időközben nem változik, a kamara új előterjesztéssel jogosult pótolni a részben fel nem vett, részben újból előállt segélyigényeket.

A kamara most dolgozik a folyósítás munkálatain. — 9 törvényhatóságnak mintegy 3000 segélyre jogosultja szá-

mára kell elosztania a segélyt. Az egyes városok és vidékek segélyösszegeit az illető hatóságoknak küldi el szétosztás céljából.

A hatalmas összeg a következő főosztályokra oszlik fel. A 225.000 koronából segélyt nyernek:

önálló iparosok 171.000 K.
önálló kereskedők 24.000 koronát,
alkalmazottak, munkások 30.000 koronát.

Ezt kapja 2207 önálló iparos, 278 kereskedő, 268 ipari munkásalád, 104 kereskedő alkalmazott. Helyek és vidékek szerint a segély így oszlik meg:

Debreczen városból 225-en 18.100 kor.

Szatmárnémetiből 108-an: 7800 kor.

Bereg megyéből 383-an : 36.800 kor.

Szabolcs megyéből 492-en : 35.000 kor.

Ugoesamegyéből 163-an : 14.200 kor.

Hajdumegyéből 251-en : 18.900 kor.

Szatmármegyéből 488-an: 36.000 kor.

J. N. K. Szolnok megyéből 542-en 35.700 kor.

Máramaros megyéből 205-en 20.3000 kor.

Máramaros és Beregvármegyék még kiegészítő segélyt nyer később.

Az Orsz. Hadsegélyző Bizottság tájékoztatást adott a kamarának a pénz havi részletekben leendő kiosztása iránt, végül külön is őszinte elismerését nyilvánította a kamara beható és részletes munkájáért.

HIREK.

Elesettek husvétja.

A magas Kárpátok feletti Napfény oszlat bus felleget, Hegyek ormán még hó ragyog — Szemfedőt lelt ott sok halott.

A völgyben zsendülő gyepen Tavasz Tény csillogszínesen; A harcok véres mezeje Szép virágokkal van tele.

Nem hallani már harci zajt, Az egész vidék oly kihalt, De husvét ünnep hajnala Mintha sírokat bontana.

Sok néma, halovány vitéz Nyugvó helyéről most kinéz. — S lassan, szótlantul, hallgatag Gyülekeznek a hegy alatt.

Megnyílik az ég fényesen, Jézus tündöklőn megjelen — Szeliden néznek szeméi, S mind, mind magához emeli.

Szabó Sándor.

— Személyi hír. Dr. Baltazár Dezső debreczeni ref. püspök ma Budapestre utazott, honnan vasárnap fog visszatérni.

— Törvény az ország védelméről. A hivatalos lap mai száma két törvényt közöl. Az első felhatalmazza a hadügyminisztert, hogy az ország partvidékének megvédelésére minden fegyverképes férfit behívhat, aki tizenkilenc, vagy husz évét betöltötte. A másik törvény elrendeli, hogy a megszállott területekről elmenekült férfiakat három hónappal megérkezésük után katonai szolgálatra hívják be.

— Hivatalos eskü. Tikos Imre városi mérnököt nyugalmába vonulása alkalmából a főispán a város tiszteletbeli főmérnökévé nevezte ki. Tikos Imre a hivatalos esküt a tanács mai ülésén tette le, amely alkalmából a polgármester, hivatkozva Tikos Imrénél a város érdekében teljesített hasznos szolgálataira, üdvözölte őt abban a reményben, hogy a jövőben is a város javára fog munkálkodni.

— Ismét kapott Debreczen a rekvirált gabonából. Csóka Sámuel városi főjegyző bejelentette a mai tanácsülésen, hogy a Magyar Általános Hitelbank, mint rekviráló központ, Debreczen város lakosságára részére a Hajdumegyében rekvirált búzából — mm. utalt ki.

— A nagyerdei városi fürdő. Dr. Csürös Ferencz kulturtanácsnok referálta a mai tanácsülésen, hogy a nagyerdei városi fürdőben a javításokat illetőleg átalakításokat végrehajtották és az új berendezéseket megcsinálták. Most már a kényesebb igényeknek is megfelel a nagyerdei fürdő, ahol május 1-én megnyílik a hidegvízgyógyintézet is, melynek kezelő orvosa dr. Tamássy Géza lesz. A hidegvízgyógyfürdő jegyeit a katonák 1 kor. helyett 70 filléres kedvezményes áron fogják kapni.

— Hat kiló lisztet ad a hatóság. Mióta a hatóság utalványozza a polgárság részére a lisztet, kenyeret, minden egyen 10 kiló lisztet kapott, vagyis 1 kiló főzöt és 9 kiló kenyérnek valót annak, aki nem kenyérutalványt kívánt. Mától kezdve csak 6 kiló lisztet kap mindenki egy hónapra. Egy kiló főzöt és 5 kiló kenyérnek valót, vagy ennek megfelelő mennyiségű kenyérről szóló utalványt. Márk Endre polgármester esütörtök este ezt hirdetményben tudatta a közönséggel.

— Kuzmanek hadifogsága. Stockholmból írják, hogy Kuzmanek altábornagy adjuvánsával a kievi kormányzó-sági palotában lakik. Négy szobát bocsátottak rendelkezésére.

— 61,000 koronát utalt ki a rekviráló központ a debreczeni gazdáknak. Csóka Sámuel városi főjegyző, aki a hatósági élelmezési ügyeket intézi, ma bejelentette a városi tanácsnak, hogy a Magyar Általános Hitelbank, mint rekviráló központ, 61,000 koronát utalt ki Debreczennek az itten hatóságilag rekvirált gabonaneműekért. Ezt az összeget a városi főpénztár fogja kifizetni azoknak, akiktől a hatóság gabonát rekvirált.

— Hadiemlékek a városi muzeumban. A városi muzeum nemrégben felhívást bocsátott ki, amelyben arra kérte a közönséget, hogy a mostani háboru bármilyen emlékeit adományozza a városi muzeumban. A hadiemlékek szépen gyűlnek; legutóbb Tusler Ignáczer ker. isk. tanár adta át a muzeumnak a homolici győzelmünk leírását, amelyet debreczeni honvédek arattak. Egy őrmester azt a fegyvert adta a muzeumnak, amelyből a szerb háboruban az első lövést tették.

Monostorpályiban

a Kobusitzky-féle 300 hold föld esetleg
 :: kisebb darabokban is ::

haszonbérbe kiadó

Továbbá ugyanott folyó évre

150 drb marhának

:: legelő kiadó. ::

Értekezhető: Balla Gábor birtokfelügyelőnél Monostorpályiban, vagy a

Debreczeni Gazdák Bankjában

Kossuth-utca 17. szám. Telefon 10-88.

VILÁGHÁBORU TÉRKÉPEK

a legújabb és a legjobb kiadásban kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében. — Eredeti bolti áron
 :: már 12 fillértől kezdve. ::

Tábori borítékok

2 fill-jével kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében Bika-szálloda mellett. - Szintén 2 filléjjel kaphatók a
 :: tók a ::

Térképészslócska

ORSZÁGOS ÉRDEK

hogyan az ideai termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevések ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei: a varjúk, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitűnő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csirázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhavetemény stb., magjainál alkalmazható egyaránt kitűnő eredménnyel. **A jelenleg drága kék-kövel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen eimaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszközrendő, mert a vasuti szállítás számos vonalon akadályosul jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítványmásolatokat érdeklődőknek

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára **Kontsek Géza Debreczen.**
Ujpesten, valamint a főelárusító :

**Ha izléses nyomtatványra van szüksége
 akkor keresse fel Thaisz Arthur könyv-
 és műnyomdáját Piacz-u. 7. szám alatt.**